

SLOVENSKO JAVNO MNENJE SJM 2020/1

(ŽIVLJENJE IN STALIŠČA V ČASU EPIDEMIJE COVID-19)

RAZISKAVA V ČASU (1.VALA) EPIDEMIJE COVID-19

IN PRVA SPLETNA RAZISKAVA SJM

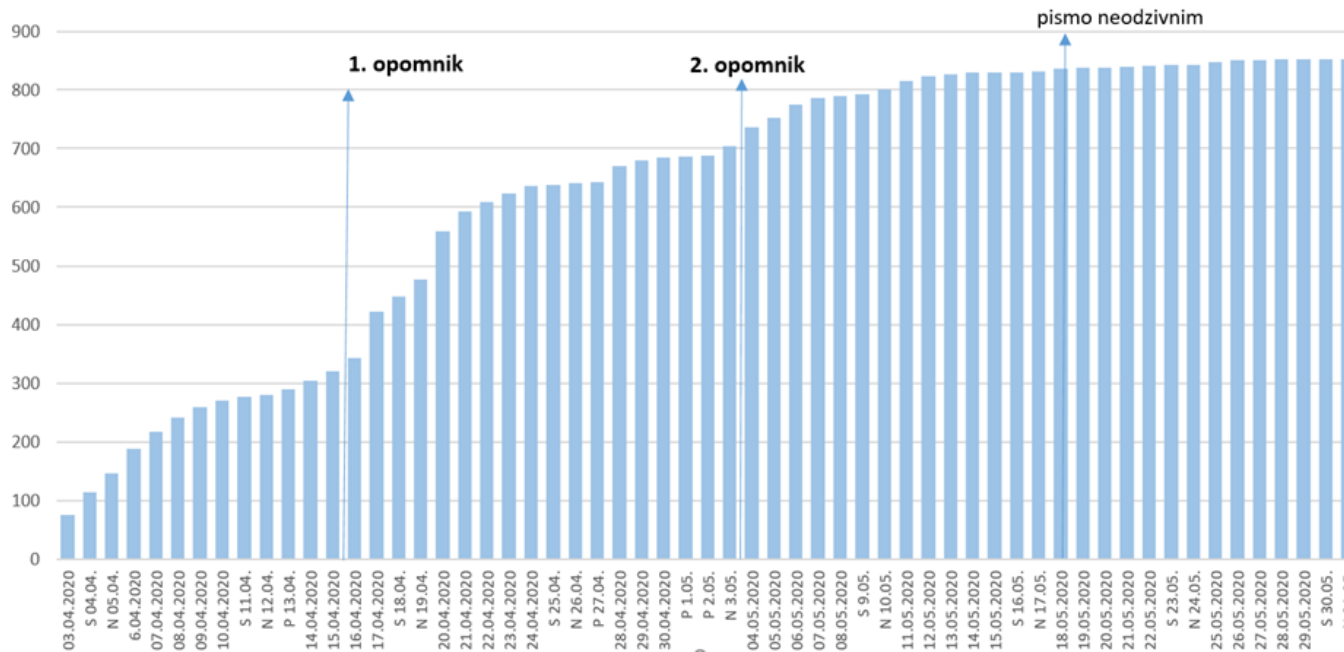
Mitja Hafner Fink in Slavko Kurdija

Spletni seminar ADP: Družboslovne raziskave o vidikih pandemije Covid-19 v Sloveniji (17.11.2021)

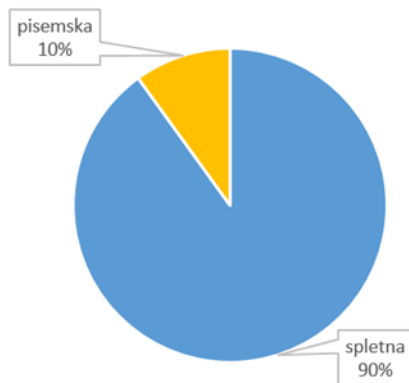
- Raziskava je bila izvedena v okviru programa SJM (CJMMK).
- Raziskava z eno najdaljših časovnih vrst v Evropi (več kot 50 let), je bila zaradi epidemije **prvič v zgodovini izvedena prek spleta**.
- Zbiranje podatkov: od 1. aprila do 31. maja 2020
- Način zbiranja podatkov:
  - **prek spleta** (samoizpolnjevanje)
  - **s pomočjo pisemskega vprašalnika** (samoizpolnjevanje)
- Populacija: **vsi prebivalci Slovenije stari 18 let ali več**. Zgornja starostna meja ni bila postavljena.
- Vzorec: Vzorčni načrt je bil v izhodišču zasnovan za namen osebnega anketiranja, kar je bila vse od začetka SJM v letu 1968 pa do raziskave v letu 2020 ustaljena metodološka praksa. Ker so se okoliščine tik pred začetkom raziskave drastično spremenile, smo **že pripravljeni vzorčni seznam uporabili za izvedbo ankete prek spleta in pošte. Dvostopenjski vzorec (n=2.000)**.
- Vabilo: **Pisno, s personificirano kodo** za vstop v spletno anketo. Anketni vmesnik: **1KA**.

- Dinamika zbiranja podatkov...

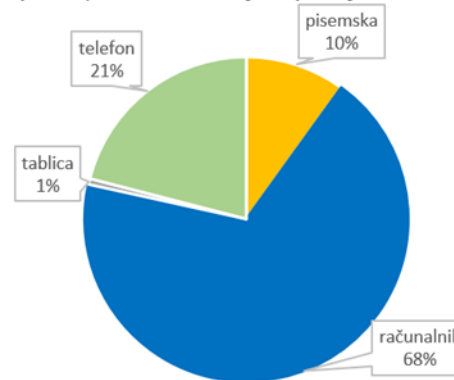
SJM20/1 Število izpolnjenih anket po dnevih - kumulativa
(zeleno - obvestilno pismo in reminder)

Način izpolnjevanja ankete

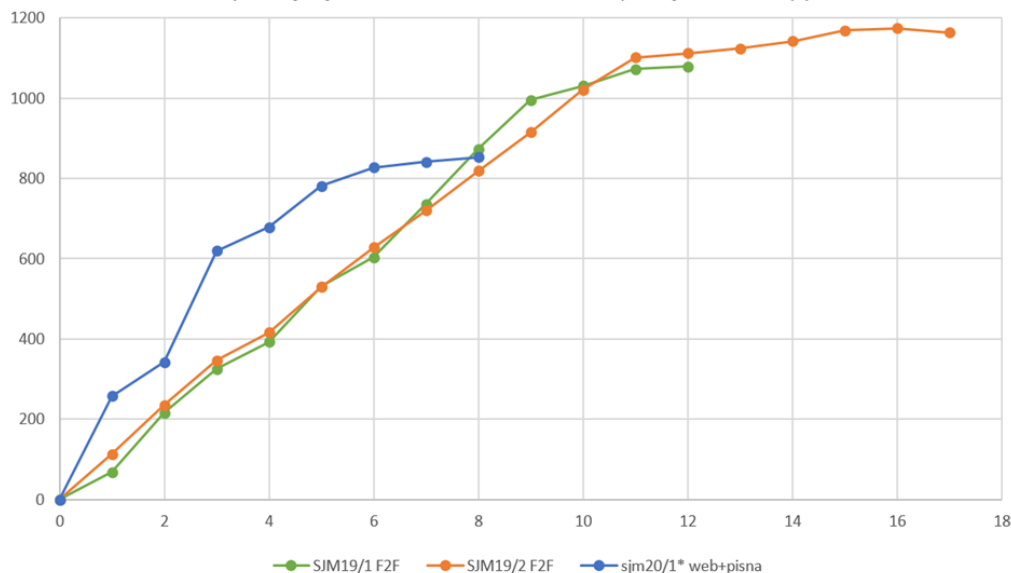

Naprava, na kateri se je izpolnjevala anketa

- Dinamika zbiranja podatkov in podatkovni izplen

SJM20/1 spremljanje terenske / web dinamike (narejenih anket) po tednih

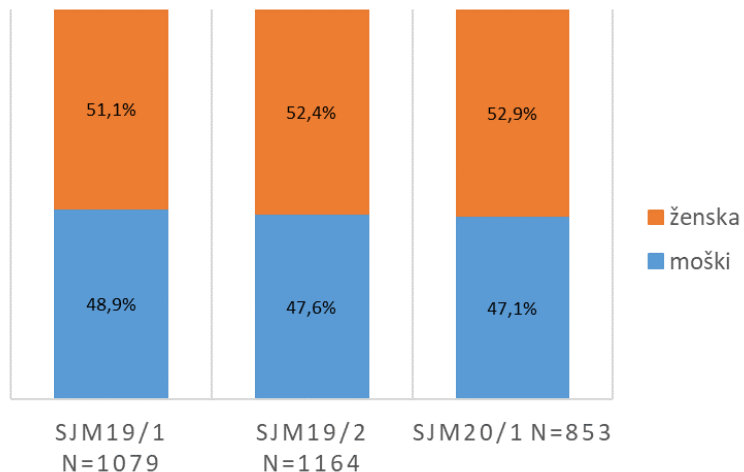

- Vzorčna realizacija:
- N= 853 (44,4 %)

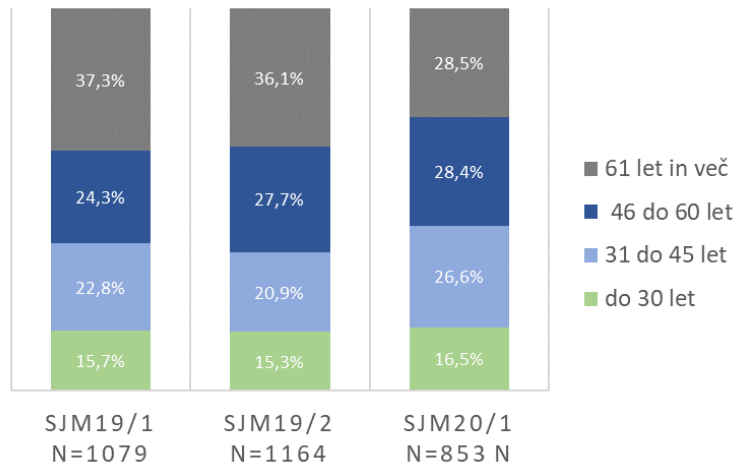
Zaključna statistika (po AAPOR)	SJM20/1 %	SJM19/2 %	SJM19/1 %
Stopnja odzivnosti (RR1 = Response rate)	43 %	55 %	59 %
Stopnja sodelovanja (COOP = Cooperation rate)	/	63 %	64 %
Stopnja zavrnitve (REF = Refusal rate)	10 %	28 %	28 %
Stopnja stikov (CON = Contact rate)	55 %	88 %	91 %
V celoti izpolnjena anketa (I = Complete interview (1.1))	853	1164	1077
Delno izpolnjena anketa (P = Partial interview (1.2))	28	5	2
Zavrnitev ali prekinitvev (R = Refusal and break-off (2.10))	190	583	509
Brez stika (NC = Non-contact (2.20))	884	249	152
Ostali (O = Other (2.30))	28	102	82
Nenaseljeno, neznan naslov (UH = Unknown if household/occupied HU (3.10))	/	0	0
Neznano, ostalo (UO = Unknown, other (3.20, 3.30, 3.40, 3.90))	/	4	12
Nedostopne enote, neustrezni (ineligible (recorded))	39	179	139

• Kakovost vzorca in primerljivost vzorčne strukture

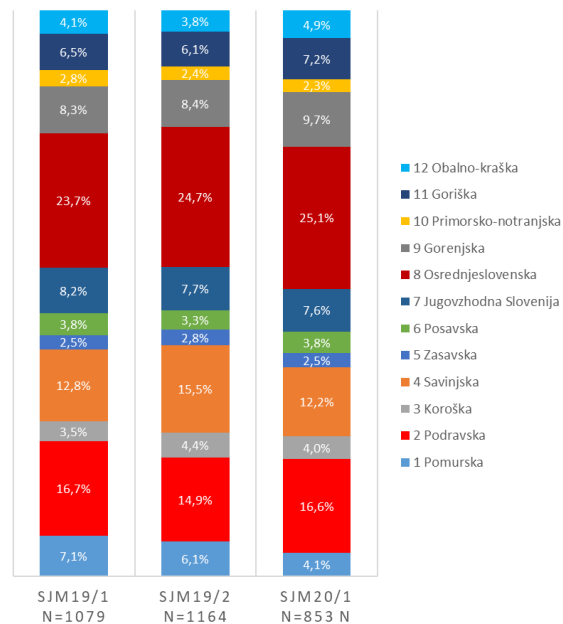
SPOL

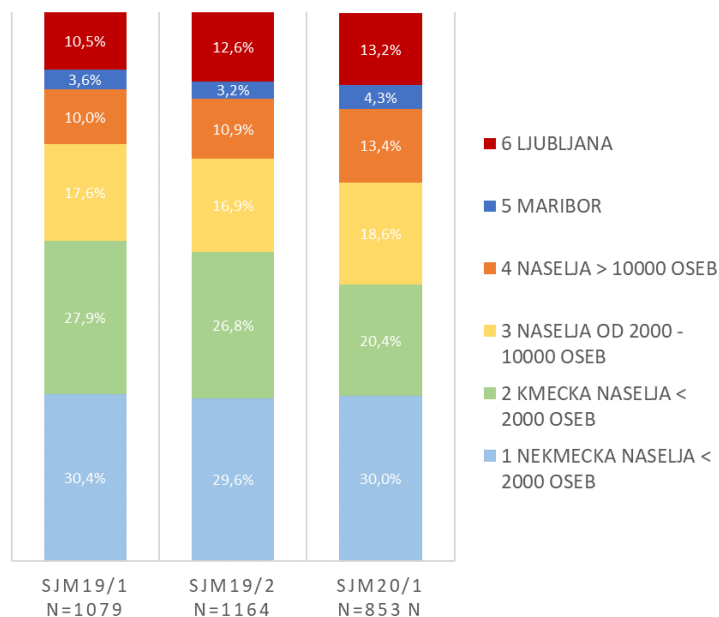
STAROST

REGIJA

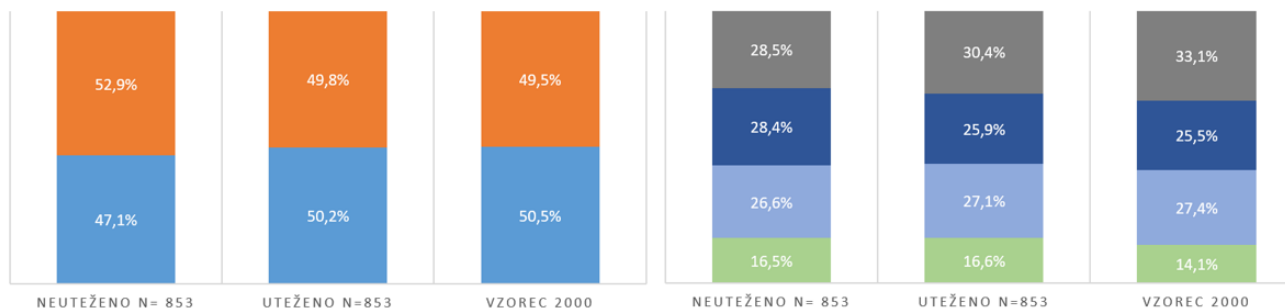
VELIKOST NASELJA

- Izenačevanje vzorčne strukture (uteževanje)

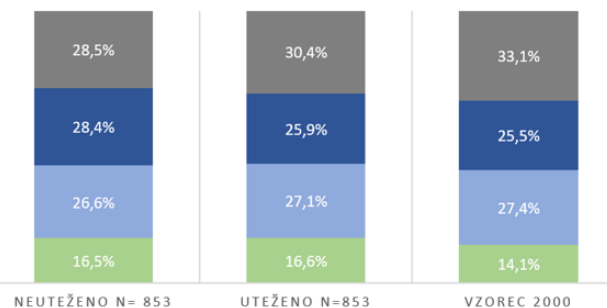
SPOL

moški ženska

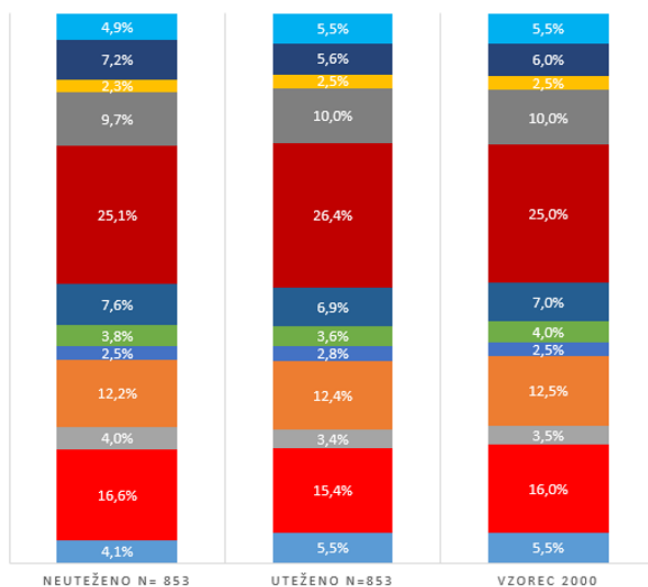
STAROST

do 30 let 31 do 45 let 46 do 60 let 61 let in več

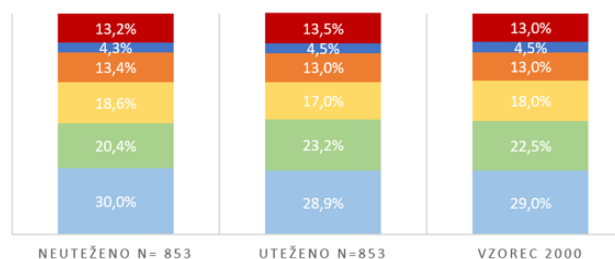
REGIJA

1 Pomurska 2 Podravska 3 Koroška
 4 Savinjska 5 Zasavska 6 Posavska
 7 Jugovzhodna Slovenija 8 Osrednjeslovenska 9 Gorenjska
 10 Primorsko-notranjska 11 Goriška 12 Obalno-kraška

VELIKOST NASELJA

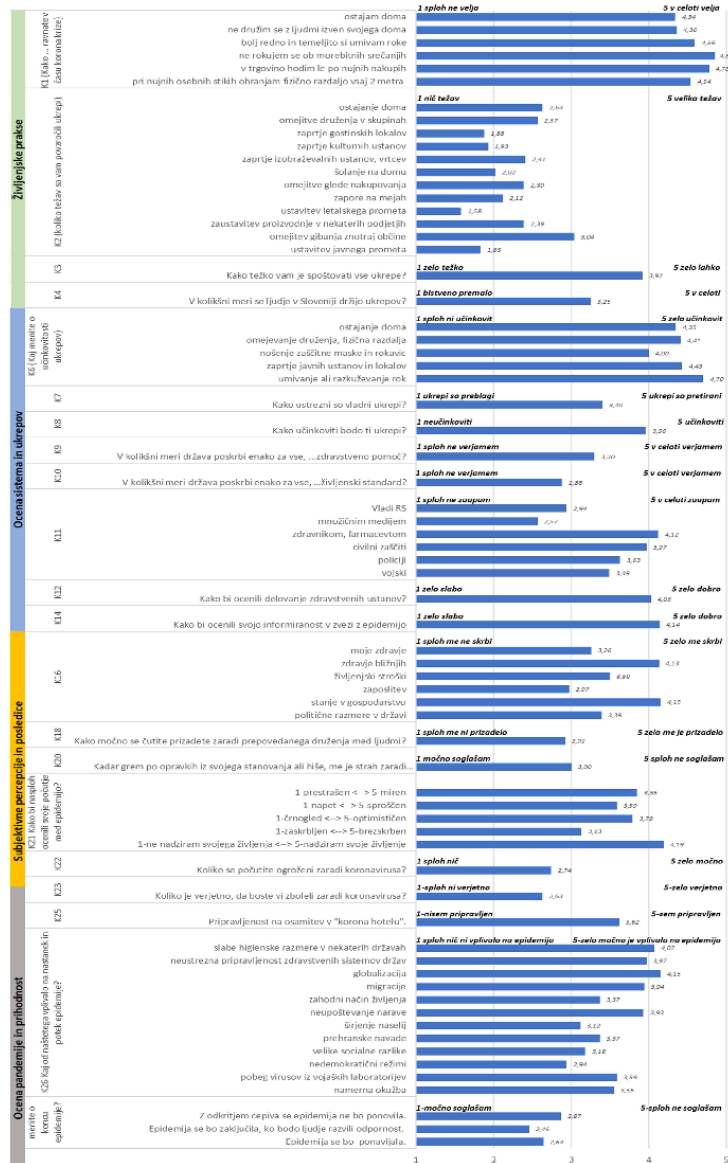
1 NEKMECKA NASELJA < 2000 OSEB 2 KMECKA NASELJA < 2000 OSEB
 3 NASELJA OD 2000 - 10000 OSEB 4 NASELJA > 10000 OSEB
 5 MARIBOR 6 LJUBLJANA

- Dolžina vprašalnika: **39 minut.**
- Število spremenljivk: 250.

- Dva vsebinska bloka:
  - Jedrni/ longitudinalni del Vprašalnika SJM – **Ogledalo javnega mnenja** (večina vprašanj je časovno primerljivih);
  - obsežen izvirnih blok vprašanj na temo **epidemije Covid-19 in s tem povezanih ukrepov**;
  - in obsežno demografijo.

- Sumarni prikaz podatkov: [SUM-SJM-20_1.pdf \(cjm.si\)](#)

• Nekaj vtisov iz vsebine... (na spletni strani →)

SJM 2020/1 - Covid blok: pregled povprečij (1-5)

Raziskave SJM o pandemiji covid-19

Nekaj ugotovitev

Kaj omogočajo podatki?

- Presečne analize za čas prvega vala epidemije v Sloveniji – pomlad 2020 (SJM 2020/1)
- Presečna analiza za čas drugega vala epidemije – jesen 2020 (SJM 2020/3)
- Primerjava pomlad-jesen 2020 (manjši del vprašanj je bil vključen v obe raziskavi)
- Ker smo v času epidemije vključili tudi nekaj standardnih (ponavljajočih) vprašanj SJM, so možne tudi primerjave med obdobjem pred epidemijo in v času epidemije

Kaj je bilo do sedaj publiciranega?

Hafner Fink, Mitja & Uhan, Samo (2021). Life and attitudes of Slovenians during the COVID-19 pandemic: the problem of trust. *International journal of sociology*, 51(1): 76-85, doi: 10.1080/00207659.2020.1837480.

Hafner Fink, Mitja & Uhan, Samo (2021). Epidemija COVID-19 v Sloveniji, odnos do neenakosti in protestni potencial. *Ars & humanitas: revija za umetnost in humanistiko*, 15(1): 91-108. <https://revije.ff.uni-lj.si/arshumanitas/article/view/10263>, doi: [10.4312/ars.15.1.91-108](https://doi.org/10.4312/ars.15.1.91-108).

Smrke, Marjan & Hafner Fink, Mitja (sprejeto v objavo). Dejavniki ne/kooperativnosti v premagovanju pandemije covid-19 v Sloveniji. *Družboslovne razprave*.

Vsebine covid-19 bloka v SJM 2020/1

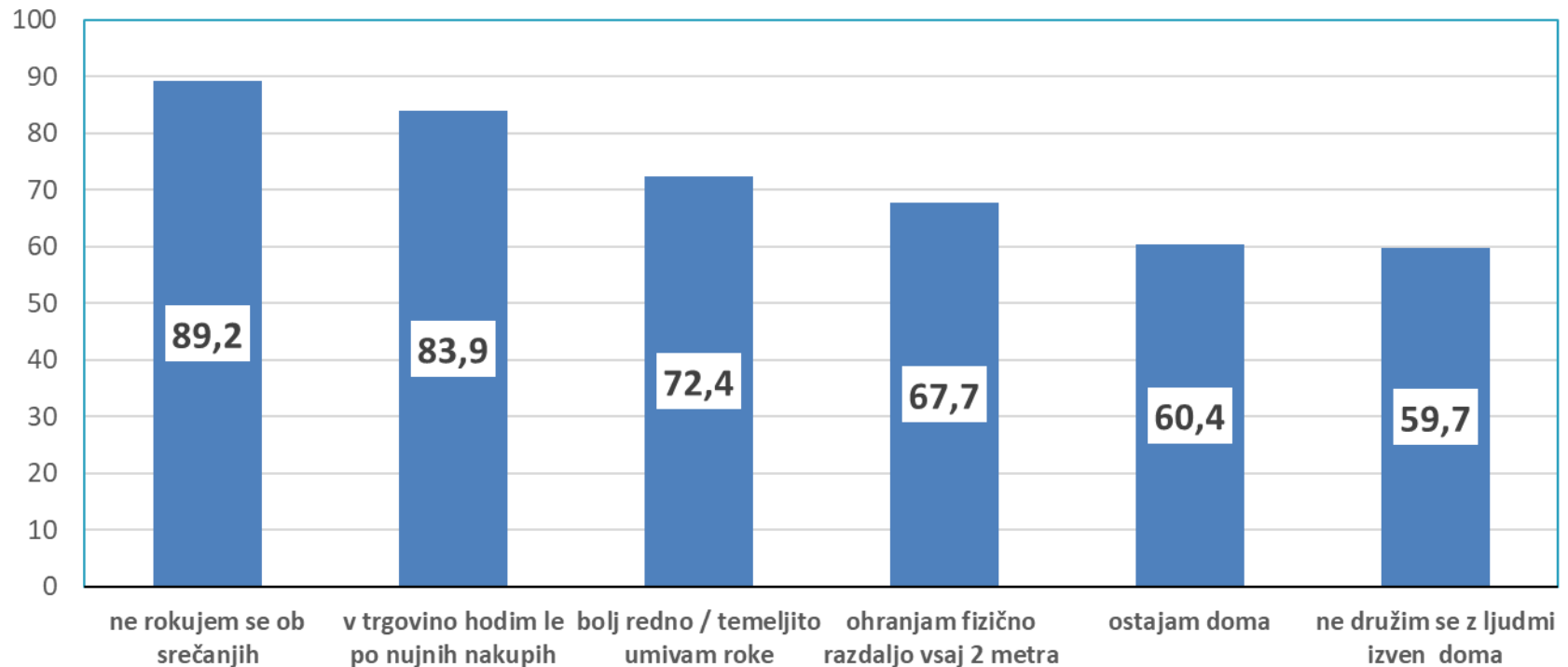
- Spoštovanje ukrepov
- Ocena težav v zvezi s spoštovanjem ukrepov
- Ocena ustreznosti in učinkovitosti ukrepov
- Sprememba navad, odnosi v družini
- Zaupanje v akterje (institucije) v povezavi z epidemijo
- Ocena ravnanja vlade – v smislu enake obravnave vseh
- Informacije
- Nekateri psihološki vidiki: skrb, strah, pesimizem...
- Ocena možnih vzrokov za epidemijo in njenega poteka

Prvi val epidemije v Sloveniji

(SJM 2020/1)

V kolikšni meri veljajo omejitve in ukrepi v času preprečitve širjenja koronavirusa za vas?
(% odgovorov "v celoti velja")

FDV - CJMMK, Slovensko javno mnenje 2020, N=853

2. val (jesen '20):

/

66,5

68,3

55,0

/

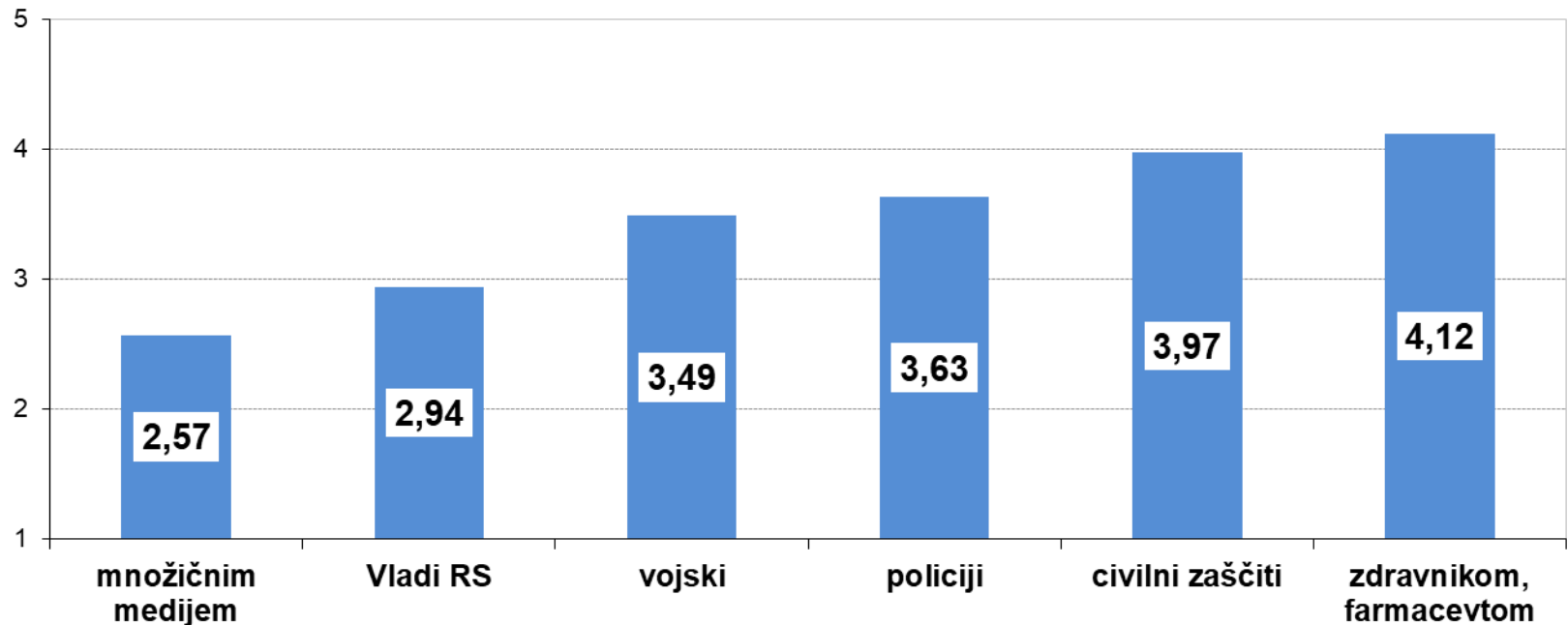
43,6

Prvi val epidemije v Sloveniji

(SJM 2020/1)

V kolikšni meri zaupate navedenim akterjem v zvezi z epidemijo?
(povprečna ocena na lestvici: 1-sploh ne zaupam in 5-zelo zaupam)

FDV - CJMMK, Slovensko javno mnenje 2020, N=853

2. val (jesen '20): 2,59 2,69 / / / 3,93

Prvi val epidemije v Sloveniji

(SJM 2020/1)

Table 6. Correlation between trust and compliance with the measures to limit the COVID-19 pandemic.

	Trust in government		General trust	
	Pearson's <i>r</i>	<i>N</i>	Pearson's <i>r</i>	<i>N</i>
Complying with measures:				
Staying at home	0.225**	799	-0.001	835
Avoiding socializing	0.161**	798	0.002	829
Washing hands	0.150**	799	-0.048	830
Do not shake hands	0.143**	794	0.000	825
Only urgent purchases	0.134**	798	0.025	831
Physical distance	0.209**	797	-0.021	828
No difficulties in complying with the measures	0.237**	807	0.020	845

Source: Slovenian Public Opinion survey 2020/1.

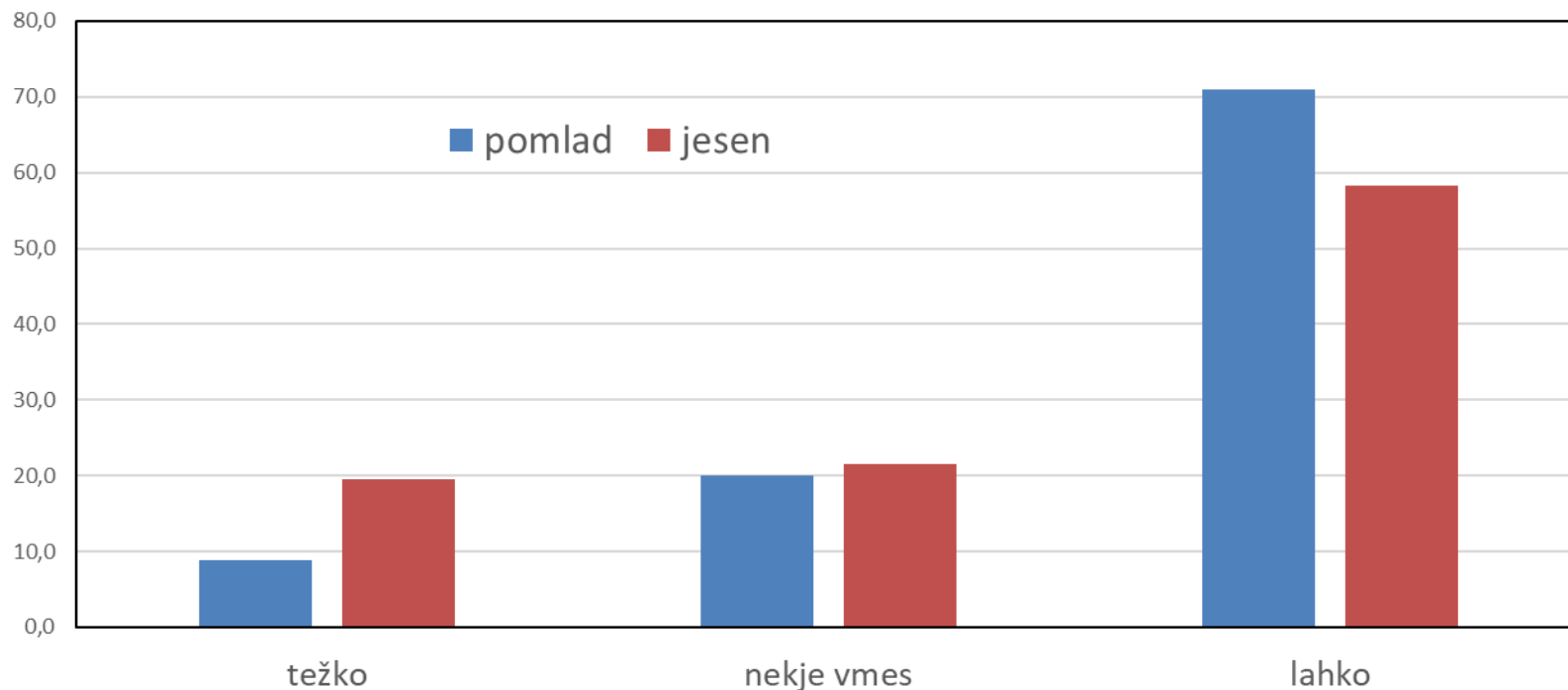
** $p < 0.01$, * $p < 0.05$.

"Epidemična utrujenost" -

še en primer spremembe med 1. in 2. valom (pomlad-jesen 2020)

Kako težko vam je dosledno upoštevati vse ukrepe za zajezitev koronavirusa?

FDV - CJMMK, Slovensko javno mnenje 2020, N=853

Učinki epidemije na dejavnike protestnega potenciala: *teorija resursov vs. teorija relativne deprivacije* (SJM 2019/2, SJM 2020/3)

Tabela 2:

Dejavniki protestnega potenciala – skupni vzorec iz meritve jeseni 2019 in jeseni 2020
(analiza variance z več faktorji)

	F	parcialni koeficienti Eta ²
Subjektivni relativni socialni status	5,052	0,006**
Vlada naj zmanjša neenakosti	18,478	0,010**
Izobrazba	33,730	0,051**
Meritev (2019-2020)	5,873	0,003*

R kvadrat = 0,073 (Prilagojen R kvadrat = 0,070)

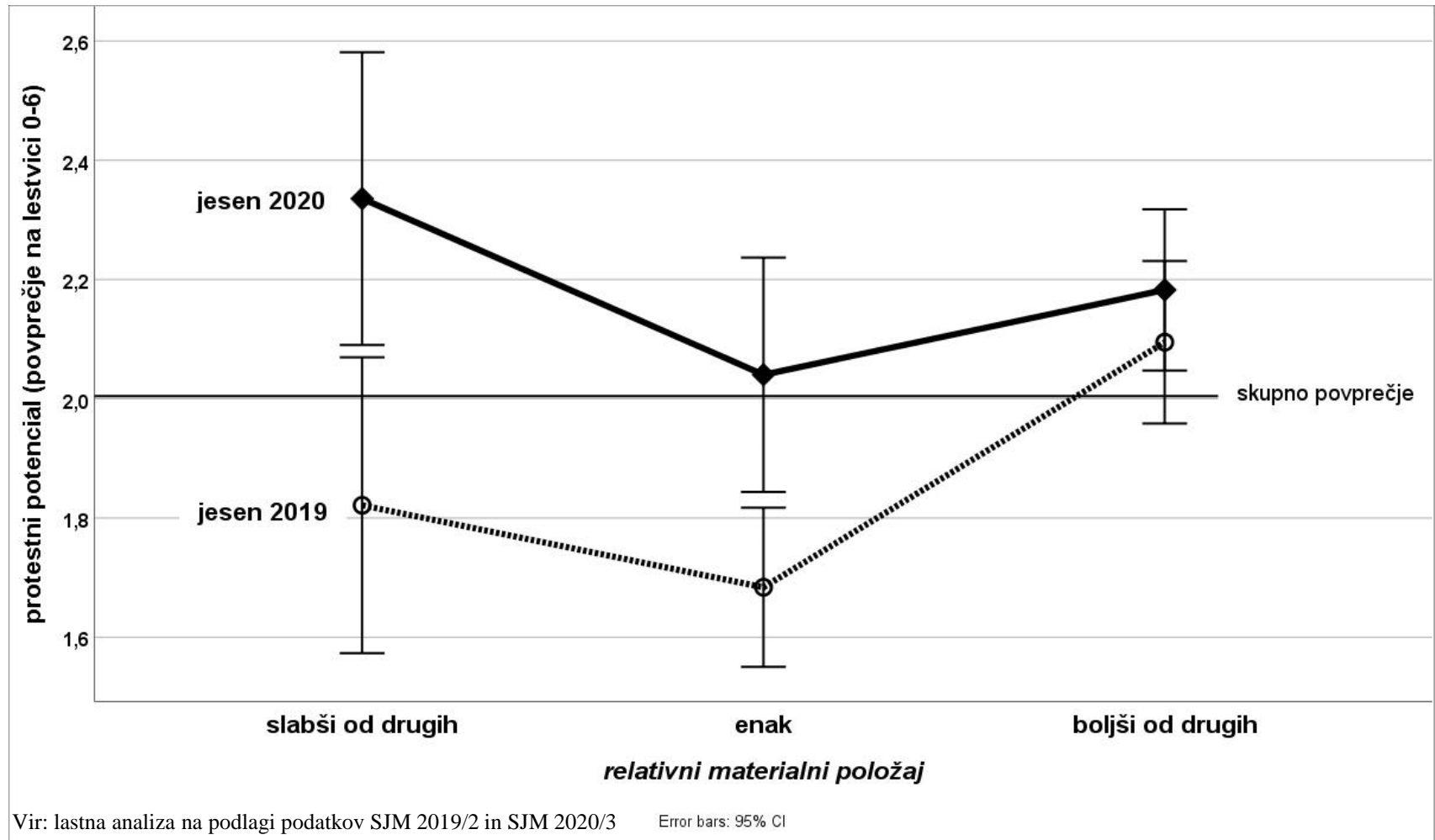
Vir: lastna analiza na podlagi podatkov SJM 2019/2 in SJM 2020/3

Hafner Fink, Mitja & Uhan, Samo (2021). Epidemija COVID-19 v Sloveniji, odnos do neenakosti in protestni potencial. *Ars & humanitas: revija za umetnost in humanistiko*, 15(1): 91-108.

Ali je epidemija prinesla spremembo pomena teorije relativne deprivacije za pojasnjevanje protestov?

Slika 3: Protestni potencial glede na subjektivni relativni materialni položaj in časovno točko merjenja (povprečja na lestvici 0–6)

Hafner Fink, Mitja & Uhan, Samo (2021). Epidemija COVID-19 v Sloveniji, odnos do neenakosti in protestni potencial. *Ars & humanitas: revija za umetnost in humanistiko*, 15(1): 91-108.